

Analiza dokumentacji wychowanków placówek z woj. mazowieckiego umieszczonych w szpitalach psychiatrycznych w latach 2004-2006

Doniesienia mediów o organizowaniu „kolonii” w szpitalu psychiatrycznym w Krośnicach dla dzieci z domów dziecka zaniepokoiły Rzecznika Praw Obywatelskich. W związku z powyższym zwrócił się do departamentów pomocy społecznej urzędów wojewódzkich (organów nadzoru nad placówkami opiekuńczymi) z prośbą o informacje o każdym dziecku z placówki opiekuńczej przebywającym na oddziale psychiatrycznym w latach 2004 – 2006.

Informacja winna zawierać:

1. nazwę placówki
2. wiek dziecka,
3. czas pobytu w szpitalu, datę umieszczenia dziecka w placówce
4. powód decyzji o umieszczeniu wychowanka w szpitalu psychiatrycznym oraz kopię skierowania.
5. kopię oświadczenia rodziców/opiekunów prawnych o wyrażeniu zgody na skierowanie dziecka do szpitala psychiatrycznego lub stosowne postanowienie sądu rodzinnego
6. w przypadku wychowanków 16 –letnich kopię ich oświadczenia, iż wyrażają zgodę na umieszczenie w szpitalu psychiatrycznym.

Ad. 1 Rodzaje placówek

W woj. mazowieckim ogółem w analizowanym okresie umieszczono 153 dzieci, w tym 32 wielokrotnie (jedno 6-krotnie, jedno 5-krotnie). Informacje pochodzą z 35 placówek wielofunkcyjnych, publicznych socjalizacyjnych, niepublicznych, interwencyjnej, zespołów opiekuńczo-wychowawczych i rodzinnych domów dziecka.

Są placówki gdzie umieszczono w szpitalu jednego lub dwoje wychowanków, ale były też takie, gdzie umieszczano od 10 do 20 wychowanków.

Ogółem w woj. mazowieckim w 2005 r. było 227 placówek opiekuńczo-wychowawczych, w tym 160 niepublicznych (10023 miejsca, 11115 wychowanków); 8 wielofunkcyjnych (614 miejsc, 666 wychowanków); 31 socjalizacyjnych w tym 8 niepublicznych (1502 miejsca, 1997 wychowanków); 23 rodzinne, w tym 3 niepubliczne (242 miejsca, 234 wychowanków), 4 interwencyjne, w tym jedna niepubliczna (260 miejsc, 260 wychowanków), 143 opiekuńczych, w tym 130 niepublicznych (6764 miejsca, 7317 wychowanków).

(Dane MPiPS).

Placówki, z których umieszczono dzieci w szpitalach/oddziałach psychiatrycznych:

1. Placówka opiekuńczo-wychowawcza w Gołotczyźnie 3
2. Pogotowie Opiekuńcze w Izdebnie – 13 w tym 1x2, 1x3
3. Powiatowy zespół placówek opiekuńczo-wychowawczych w Gostyninie 5, 1x2
4. Placówka socjalizacyjna „Panda” w Kozienicach – 1x2
5. Dom dziecka w Chotomowie 1x2
6. Dom dziecka w Solcu nad Wisłą – 7 w tym 3x3
7. Dom dziecka w Flabogach –6
8. Dom dziecka nr 12 w Otwocku 1
9. Dom dziecka nr 14 w Otwocku 4, 1x2
10. Zespół placówek opiekuńczo-wychowawczych w Ostrołęce –(interwencyjna) 4
11. Zespół placówek opiekuńczo-wychowawczych w Ostrołęce –(socjalizacyjna) 6, 1x2

12. Zespół placówek opiekuńczo-wychowawczych w Piasecznie 3
13. Ośrodek opiekuńczo-wychowawczy w Płocku (interwencyjna) 8 , 2x2
14. Ośrodek opiekuńczo-wychowawczy w Płocku (socjalizacyjna) 8, 2x2
15. Dom dziecka w Płońsku 1
16. Dom dziecka w Radomiu 5, 1x6
17. Dom dziecka w Radomiu nr 1 - 7 w tym 1x3, 1x4 i 2x2
18. Ośrodek wychowawczy w Rusinowie Koneckim 1
19. Dom matki i dziecka w Jasięcu Iłżeckim Dl. 1
20. Dom na Zielonym Wzgórzu w Kisielanach - 2
21. Dom Dziecka nr 1 w Warszawie 3
22. Dom Dziecka nr 3 w Warszawie 3
23. Ośrodek Interwencyjno-diagnostyczny w Warszawie - 1
24. Dom Dziecka nr 4 w Warszawie 2 1x2
25. Dom Dziecka nr 5 w Warszawie 2 1x3
26. Dom Dziecka nr 9 w Warszawie 4 1x2
27. Dom Dziecka nr 10 w Warszawie 5 2x2 1x5
28. Dom Dziecka nr 11 w Warszawie 7 1x2
29. Dom Dziecka nr 12 w Warszawie 3 1x2
30. Dom Dziecka ul. Paprociowa w Warszawie 6, 2x2
31. Dom dziecka Wałuszewska - 1
32. Pogotowie Opiekuńcze nr 1 w Warszawie – 20 w tym 3x2 i 1x3
33. Pogotowie Opiekuńcze nr 2 w Warszawie – 5
34. Dom dziecka Julin w Kaliskach 3
35. Dom dziecka w Dębinkach - 1

Ad. 2 Wiek dzieci

Informacje o wieku dzieci umieszczanych w szpitalach prezentuje poniższe zestawienie. Najmłodsze dziecko miało 6 lat (diagnoza: uzależnienie) a najstarsze - 20. Najczęściej umieszczano 15- i 17-latków. Wiek sześciorga dzieci nie jest znany. Napisano, iż rodzice nie zgodzili się na przetwarzanie danych o stanie zdrowia dzieci. Najczęściej wielokrotnie przebywali 10-, 11- i 12-latkowie.

wiek	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
liczba dzieci	1		3	9	5	11	7	11	12	31	22	25	7	2	1

Ad. 3 Czas pobytu

W większości przypadków pobyt w szpitalu trwał około 6 tygodni, choć zdarzały się pobyty powyżej dwóch miesięcy. Najkrótsze pobyty trwały kilka dni.

Ad.4 Powód umieszczenia w szpitalu/diagnoza

Najbardziej typowym powodem umieszczenia dzieci w szpitalu była diagnoza: zaburzenia zachowania, adhd. Czasem dopisywano, iż problemem jest agresja, zaburzenia emocji, trudności szkolne, zachowania opozycyjno-buntownicze, labilność emocjonalna, stany dysforii z agresją wobec otoczenia, negatywizm, wagarowanie, ambiwalencja zachowań.

Kolejnym powodem pobytu w szpitalu były uzależnienia od substancji psychoaktywnych i alkoholu oraz próby samobójcze i samookaleczenia.

Bardzo rzadko w diagnozie pojawiały się zachowania psychotyczne.

W jednym przypadku napisano: "pobyt w szpitalu umożliwi dziewczynce kontynuowanie psychoterapii oraz stałe uczestniczenie w zajęciach terapeutycznych dla dzieci z dysleksją"

Ad. 5 Dokumentacja/ oświadczenia opiekunów prawnych

- Wiele placówek nie posiadało dokumentacji i zwracano się do szpitali o nadesłanie jej w związku z działaniami podjętymi przez RPO. Dyrekcje szpitali odmawiały udostępnienia dokumentacji lekarskiej, gdyż ta objęta jest tajemnicą lekarską. Rzecznik nie prosił o dokumentację leczenia, ale o potwierdzenia wyrażenia zgody na leczenie i informacje o powodach umieszczenia wychowanków w szpitalu.
- Część placówek posiadała dokumentację i kopie przekazano RPO. Dokumentacja nie była pełna, w niektórych przypadkach załączano kopie oświadczeń rodziców o wyrażeniu zgody (czasem posługiwano się jedną zgodą przy kilku różnych pobytach w szpitalu), czasem nie było oświadczenia rodziców/opiekunów prawnych bez wyjaśnienia. W niektórych przypadkach były postanowienia sądu.
- W jednym przypadku matka wyraziła zgodę na umieszczenie obu synów w szpitalu „z powodu na nie uczęszczanie dzieci do szkoły – do czasu umieszczenia ich w szkolnym ośrodku wychowawczym”.
- W kilku przypadkach wychowanków umieszczono w zakładach pielęgnacyjno-opiekuńczych na podstawie decyzji Marszałka Województwa

Ad. 6 Dokumentacja/oświadczenia osób od 16 roku życia

Osób leczonych powyżej 16 roku życia było co najmniej 57, oświadczeń zaledwie kilkanaście. Tłumaczono, że oświadczenia znajdują się w dokumentacji szpitalnej.

Generalnie przysłana dokumentacja jest niestaranna. Nie zawsze zgadzają się ze sobą podawane dane.

Ze wstępnej analizy wynika, iż umieszczanie wychowanków domów dziecka w szpitalu psychiatrycznym nie jest traktowane jako okoliczność wyjątkowa, która musi mieć poważne medyczne uzasadnienie i dokumentację.